

Checklist Kritische succesfactoren

Functioneel meertalig leren in het secundair onderwijs

Entiteit

Contactpersoon

- 1. Creëer een positief en veilig klasklimaat:**
 - waardeer de talige diversiteit van leerlingen,
 - speel in op de inbreng van leerlingen,
 - versterk het welbevinden van leerlingen (leerlingen voelen zich aanvaard in alle facetten van hun identiteit, durven fouten te maken en te experimenteren, durven risico's en initiatief te nemen, doen eigen inbreng).
- 2. Schep betekenisvolle contexten die aansluiten bij de (talige) voorkennis van leerlingen door**
 - rekening te houden met de interesses van leerlingen,
 - de aanwezige kennis van leerlingen te activeren (op voorhand woorden laten opzoeken, teksten laten lezen,...),
 - voorbeelden aan te reiken en om voorbeelden te vragen,
 - hen te laten leren met verschillende zintuigen,
 - te toetsen in context.
- 3. Zet betekenisvolle taken in, die voldoen aan volgende criteria:**
 - functioneel (taken die het lezen, schrijven, rekenen noodzakelijk maken),
 - uitdagend (de leerling ziet er een haalbare uitdaging in),
 - authentiek (creëren van een maximaal realistische leercontext, aansluitend bij de maatschappelijke werkelijkheid),
 - gericht op de betrokkenheid van alle leerlingen (door rekening te houden met de leerstijlen, leefwereld, meervoudige intelligenties, talige diversiteit van alle leerlingen).
- 4. Zorg voor interactie en samenwerking, zowel tussen de leerlingen onderling als tussen de leerlingen en jezelf als leerkracht:**
 - zet coöperatieve en interactieve werkvormen in, waarbij je zowel met taalheterogene als met taalhomogene groepen werkt,
 - werk met open vragen.
- 5. Bied taalsteun aan wie dat nodig heeft:**
 - reik hulpmiddelen aan (schrijfkaders, sleutelschema's, visualisaties, een overzicht van vaktaalwoorden, woordenlijsten, enz.),
 - geef mondelinge en schriftelijke feedback (parafraseren, herformuleren, bevestigen, voorbeeldformulering geven,...).
- 6. Differentieer op competenties, voorkeuren en ondersteuningsnoden van leerlingen in diverse fasen van het leerproces (instructie, verwerking, evaluatie). Houd daarbij het lesdoel voor ogen.**

Zet waar mogelijk in op co-teaching en werk in kleine stappen om het voor jezelf haalbaar te houden.

7. Hou rekening met de kenmerken van meertalige taalontwikkeling:

- Meertaligheid wordt meer en meer de norm (ca. 80-90% van de wereldbevolking is meertalig).
- Meertaligheid is een continuüm en hangt sterk af van de context (evenwichtige – niet-evenwichtige meertaligheid, dominante talen, enz.). Meertalig zijn wil niet zeggen je alle talen even goed moet beheersen.
- Cognitieve voordelen van meertaligheid: verhoogt metatalig bewustzijn, verbetert executieve functies (impulscontrole, werkgeheugen, cognitieve flexibiliteit, emotieregulatie), abstract denken, makkelijker nieuwe talen leren. Op latere leeftijd kan het zelfs de aanvang van dementie vertragen.
- Taalleren is een grillig proces (soms gaat het snel vooruit en soms kan het even stagneren) dat verschillende fases doorloopt.
- Meertaligheid kan ofwel simultaan zijn (talen tegelijkertijd verwerven), ofwel successief (talen na elkaar verwerven). Beide vormen van meertaligheid kunnen leiden tot een goede taalbeheersing van beide (of meerdere) talen.
- Taal leren vraagt tijd: 2-3 jaar voor dagelijkse taalvaardigheid, 5-8 jaar voor academische (schoolse) taalvaardigheid.
- Talen zijn met elkaar verbonden door een gemeenschappelijk kennisreservoir (sterke thuistaal -> sterk Nederlands; IJsberg van J. Cummins).
- De taalontwikkeling wordt door verschillende factoren beïnvloed: persoonlijke factoren (karakter, leeftijd, cognitieve mogelijkheden, taalaanleg), veiligheid, motivatie en interactie (voldoende taalaanbod, spreekkansen en feedback).

Meer lezen:

- > **Infociche Krachtige leeromgeving**
- > **Infociche Taalgericht vakonderwijs**
- > **Infociche Binnenklasdifferentiatie**
- > **Meertaligheid.be**